

Аннотация

Рассмотрены требования относительно организации демонстрационных залов. Указано на отсутствие соответствия эргономическим требованиям при зрительном наблюдении. Обоснованы условия дизайн-проектирования демонстрационных залов с небольшой площадью – шоу-румов. Предложено определение расстояния от наблюдателя к объекту наблюдения с учетом его высоты и угла зрения наблюдателя.

Ключевые слова: шоу-рум, эргономика, дизайн-проектирование, угол зрения, комфортное наблюдение, расчет, расстояние до объекта.

Abstract

Considered requirement in relation to organization of halls. It is indicated on absence of conforming to the ergonomic requirements at a visual supervision. The terms of design-planning of halls are grounded with a small area – shou-rumov. A distance-finding is offered from an observer to the object of supervision taking into account his height and point of view of observer.

Keywords: shou-rum, ergonomics, dizayn-planning, point of view, comfort supervision, calculation, distance to the object.

УДК 72.03

В. Є. Сисков

*аспірант кафедри основ архітектури і
архітектурного проектування
Київського Національного Університету
Будівництва і Архітектури*

СУЧАСНІ ПОТРЕБИ ГЛЯДАЦЬКОЇ АУДИТОРІЇ ЯК ПОКАЗНИК НЕОБХІДНОСТІ РЕНОВАЦІЇ ТЕАТРАЛЬНИХ БУДІВЕЛЬ

Анотація: в статті проаналізовано сучасні потреби української глядацької аудиторії, з'ясовані шляхом соціологічного опитування. Виявлено, що їх специфіка останнім часом істотно змінилася, що підтверджує нагальну необхідність реновації, модернізації і технічного переоснащення старих театральних і видовищних будівель.

Ключові слова: театральна будівля, глядацька аудиторія, сучасні потреби, реновація, модернізація, технічне переоснащення.

Вступ: Про розвиток культурних установ в Україні прийнято говорити в іронічних тонах. Багато в чому така ситуація обумовлена позицією держави по

відношенню до культурних об'єктів, що виражається як практично в повній відсутності фінансування, так і в нездатності виробити стратегію культурного розвитку країни. Проте проблеми установ культури та українського театру полягають не лише у фінансах. На сьогоднішній день фактично немає лабораторних або експериментальних центрів для молодих режисерів, в навчальних закладах, що пов'язані з вихованням молодих спеціалістів театральних спеціальностей спостерігається слабкий кадровий потенціал, а функціонуючі театри, як столичні, так і провінційні, відчувають нестачу молодих талантів, і як наслідок – брак нового репертуару. В той же час потреба в цікавих сценічних подіях сьогодні в суспільстві є, нехай і не в тому вигляді, в якому ми до цього звикли.

Спираючись на соціологічні дослідження, хочеться виявити саме ті напрямки і потреби суспільства різного віку, в яких потрібно розвивати видовищний напрямок мистецтва. При тому не тільки саме театральне мистецтво, а ще й музичне, ораторське, танцювальне та інші. Для країни важливого значення набуває завдання формування потреби культурного дозвілля, що підтверджують і дані опитувань, які проводить компанія Research&Branding Group. Так, за результатами всеукраїнського Омнібуса, проведеного в березні 2011 р. (вибірка складала 2094 респонденти), було виявлено, що за останні півроку близько 85% мешканців України жадного разу не відвідали кінотеатр або театр. Один раз за цей період побували на кіносеансі усього лише 5,8% жителів України, відвідали театр - 7,6%. Двічі за півроку в театрі і кінотеатрі були дещо більше 4% громадян. Завзятими театралами і кіноманами є лише 1% населення України. Ці люди відвідують культурно-розважальні заклади 1 раз на місяць і частіше (Див.: Графік 1, Графік 2).

Сьогодні в театрі можна зустріти не лише самих юних українців, які складають основну аудиторію культурно-розважальних установ. Хоч би один раз за останні півроку побували на спектаклі 12,6% 30-39-річних громадян. Але активними театрами все ж є люди молодшої вікової групи від 18 до 29 років: вони відвідували театр від двох до п'яти разів за останні півроку. Доросла і старша вікові групи в театр ходять не часто, а ті, кому за 55, і зовсім не були в театрі. Цікаво, що частіше відвідування театру характерне для тих, хто не пов'язаний узами Гімenea, ніж для тих, хто проживає в зареєстрованому шлюбі. Помітно частіше в театрі можна зустріти людей з вищою або незакінченою вищою освітою. Багато серед любителів спектаклів студентів і тих, хто вчиться і працює, таких 23,7%. Менше всього тих, хто займається домашнім господарством. Цікаво, що 17,6% з тих, хто один раз ходив дивитися спектакль за останні півроку, військові, держслужбовці, або працівники служби охорони правопорядку. І менше всього в театрі можна зустріти зайнятих у сфері промисловості, будівництва, транспорту і зв'язку. Найбільше любителі театральних постановок проживають у великих містах центральної і південно-східної частини України, власне там, де зосереджені театри. На жаль, 95% жителів Чернівецької області, 94,5% Черкаської і 91,5% Хмельницької в театрі за останні півроку не були жодного разу. Хоч би один раз за півроку в театрі побували 16,8% жителів Харківської області, в Києві двічі відвідали театр 12%, а ось постійних глядачів театральних спектаклів, що відвідують театр 3-5 разів за 6 місяців, найчастіше можна зустріти в Закарпатській області.

Говорячи про соціально-демографічний портрет відвідувача кінотеатру, слід зазначити, що в кінотеатрі частіше за інших бувають люди молодого віку – від 18 до 39 років. При цьому 18-29-річні є найбільш активними відвідувачами, і єдиними, хто відвідував кінотеатр один раз в тиждень і частіше останніх півроку. Найнижча відвідуваність кінотеатрів у людей старших вікових груп : від 55 і старше. Кінотеатр частіше відвідують або ті, хто ніколи не перебував у шлюбі, або ті, хто перебуває в цивільному, незареєстрованому шлюбі. Рідко можна зустріти на кіносеансі сім'ю, в якій двоє і більше дітей. В той же час сім'я з однією дитиною молодше 18 років хоч би раз за півроку ходила в кінотеатр помітно частіше за інших. Також в кінотеатр ходять ті, чії сім'ї складаються з дорослих, наприклад, батьки і дорослі діти. Сьогоднішній відвідувач кінотеатру – це або людина з вищою освітою, або студент вищого навчального закладу. 16,3% відвідувачів один раз за півроку, ще продовжують навчання, 14,3% – працюють і навчаються. Саме серед студентів і працюючих студентів зустрічаються найактивніші любителі кінотеатрів (відвідування понад 3-5 разів за півроку). Закономірно, що в основному любителі кінотеатрів живуть у великих містах. Найбільше любителів проводити своє дозвілля в

кінотеатрі серед жителів Києва – 16,5% відвідували кінотеатр хоч би один раз за останні півроку. Приблизно по 10% дивилися фільм на великому екрані в Дніпропетровській, Чернігівській і Житомирській областях. А ось найнижча відвідуваність характерна для жителів Сумської, Херсонської і Волинської областей. 11,2% жителів Харківської області побували в кінотеатрі двічі за півроку [1].

Є ще один цікавий аспект, який впливає на відвідування видовищних споруд – це технічне оснащення залів. Цей аспект ми можемо спостерігати на прикладі розвитку сегмента 3D кінотеатрів в Україні. На сьогодні устаткування для демонстрації фільмів в 3D-форматі встановлене лише в третині кінозалів країни – близько в 100 з 370. Досить повільні темпи переобладнання залів пов'язані з високою вартістю установки – устаткування одного залу зазвичай обходиться в суму від 130 тис. доларів. В результаті вітчизняні кінотеатри, особливо в регіонах країни, поставлені перед дилемою: придбання дорогого устаткування тягне за собою пов'язане з витратами на його установку збільшення вартості квитків. Втім, тенденція зйомки великої кількості рейтингових фільмів в 3D-форматі, рано чи пізно змусить компанії до установки нового устаткування. До того ж, не дивлячись на високу вартість квитків, відвідування 3D сеансів набагато популярніше.

Схожий аспект також проглядається і у відвідуванні театральних постановок. У зв'язку з безперервним розвитком технологій, останнім часом все меншій кількості людей цікаво спостерігати театральні постановки у "класичному" вигляді. У зв'язку з викликаною сучасним стрімким розвитком медійного прогресу зміною свідомості, людина потребує все більш захоплюючого і видовищного шоу, для якого потрібно зовсім інше технічне оснащення залу. В тому ж, спостерігаємо і соціальні передумови, що викликають необхідність зміни (або ж розширення) функції залу. Замість традиційних вузькоспеціалізованих залів, кількість програм якого зазвичай не забезпечує річний цикл функціонування видовищної споруди, шляхом технічного оснащення можливо було б отримати багатоцільовий зал, не втрачаючи при цьому його зорових чи акустичних якостей. До того ж, це дозволило б в одному спектаклі комбінувати різні види режисерських прийомів для створення більш цікавого і захоплюючого видовища.

На сьогоднішній день ми можемо спостерігати ще один цікавий напрямок розвитку театру – це так звані "малі театральні форми", або ж самодіяльні театри, які в умовах сучасної соціально-культурної політики вимушені перебиватися випадковими, непристосованими приміщеннями, включаючи також і підвали. Хоч цей напрямок і не є новим, але зазнавши ряд змін він останнім часом отримав значної популярності, і вимагає для себе набагато

ліпших сценічних умов, які цілком реально було б створити на базі великих театральних будівель. До цього ж типу можна віднести і репетиційні приміщення для молодих музичних груп, дитячих колективів, тощо.

Висновок: Виходячи з результатів соціопитувань, в Україні є потреба в сценічному мистецтві, і є вона в основному у молодого покоління, що може сприяти популяризації театального та сценічного мистецтва у майбутньому. Важливо тільки зрозуміти потреби суспільства і трансформувати театральне і сценічне мистецтво в ті форми, які будуть найбільш цікаві сучасним поколінням, щоб це мистецтво не вмерло з часом, а притягувало до себе все більше людей. І звичайно всі ці зміни безпосередньо пов'язані з архітектурою театру: зі створенням нових об'ємів в існуючих будівлях, з реорганізацією і трансформацією існуючих залів, з розширенням їх функцій. Тому розробка та впровадження нових підходів у реновації театральних будівель є особливо актуальною у наш час.

Література

1. <http://rb.com.ua/ukr/> R&B group – соціальні дослідження.
2. Рекомендации по проектированию концертных залов / Разработаны: ГУП МНИИП «Моспроект-4» и ЗАО ЦНИИЭП им. Б.С. Мезенцева, - М., 2004.

Аннотация

В статье проанализированы выявленные путем социологического опроса современные потребности украинской зрительской аудитории. Отмечено, что их специфика последнее время существенно изменилась, что подтверждает насущную необходимость реновации, модернизации и технического переоснащения старых театральных и зрелищных зданий.

Ключевые слова: театральное здание, зрительская аудитория, современные потребности, реновация, модернизация, техническое переоснащение.

Abstract

The article analyzing the needs of modern Ukrainian audience in the theater and entertainment facilities, based on of sociological surveys. It is noticed that they have greatly changed recently that leads us to the understanding of renovation and technical modernization indispensability of old theaters and concert halls.

Key words: theater, the audience, modern needs, renovation, technical modernization.